

VÝŽIVNÉ PODLE ZÁKONA O RODINĚ

1

© Zdeňka Králíčková, 2007

2

PRÁVNÍ ÚPRAVA

- HMOTNĚPRÁVNÍ
  - LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD (č. 2/1993 Sb.)
  - ZOR (z. č. 94/1963 Sb.)
část třetí, §§ 85 – 103
  - ZSPOD (z. č. 359/1999 Sb.)
  - ZPMS (z. č. 97/1963 Sb.)
- PROCESNĚPRÁVNÍ
  - OSŘ (z. č. 99/1963 Sb.)
  - ZPMS (z. č. 97/1963 Sb.)

3

Literatura

- *Hrušáková, M., Králíčková, Z.:* České rodinné právo. 3. vyd. Brno: Doplněk, 2006.
- *Hrušáková, M. a kol.:* Zákon o rodině. Komentář. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005.

4

POJEM

- MAJETKOVÉ PRÁVO ODVOZENÉ OD STATUSOVÝCH PRÁV RODINNÝCH
- VÝŽIVA V ŠIRŠÍM SLOVA SMYSLU
- PLNĚNÍ
  - V PENĚZÍCH
  - NATURÁLNÍ – osobní péče, poskytování bydlení

5

ÚČEL

- ZABEZPEČOVÁNÍ A ÚHRADA VŠECH ODŮVODNĚNÝCH POTŘEB OPRÁVĚNÉHO

6

ZÁSADY

- odvozenost od statusových rodinných práv:
    - manželství
    - registrované partnerství
    - rodičovství
    - příbuzenství
  - taxativní výčet osob povinných a oprávněných:
    - manželé/rozvedení manželé
    - registrovaní partneři, bývalí registrovaní partneři
    - příbuzní v řadě přímé
      - neprovdaná matka a těhotná žena (společné rodičovství)
- nikoli druh a družka, nevlastní rodič, sourozenci, švagři ...
• faktické dobrovolné plnění – význam dle § 474/1 a 448/1 ObčZ

7

- rodinná solidarita – dobrovolnost plnění
- negativní kritérium - rozpor s dobrými mravy § 96/2
- předpokladem zásadně stav odkázanosti na výživu (se zákonnými výjimkami)
- kogentnost
- nepřevoditelnost
- nepromlčitelnost

8

- zvláštní ochrana nezletilých dětí
  - ex offa
  - kumulace s jinými věcmi - otcovství, rozvod
  - lze přiznat i tři roky zpětně
  - exekuce – přednostní pohledávka

9

DRUHY VÝŽIVNÉHO PODLE ZÁKONA O RODINĚ

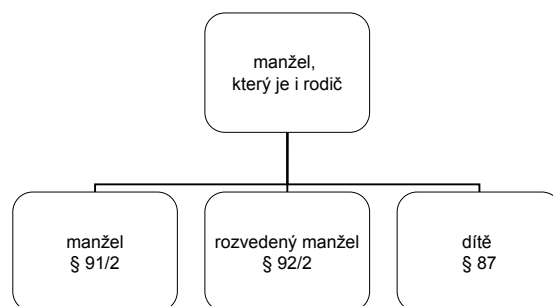
- vyživovací povinnost rodičů k dětem (§§ 85 – 86)
- vyživovací povinnost dětí k rodičům (§ 87)
- vyživovací povinnost mezi ostatními příbuznými (§§ 88 – 90)
- vyživovací povinnost mezi manžely (§ 91)
- vyživovací povinnost mezi rozvedenými manžely (§§ 92 – 94, obecné a tzv. sankční výživné)
- vyživovací povinnost otce k matce jeho dítěte (§ 95/1)
- vyživovací povinnost pravděpodobného otce k těhotné ženě (§ 95/2)

10

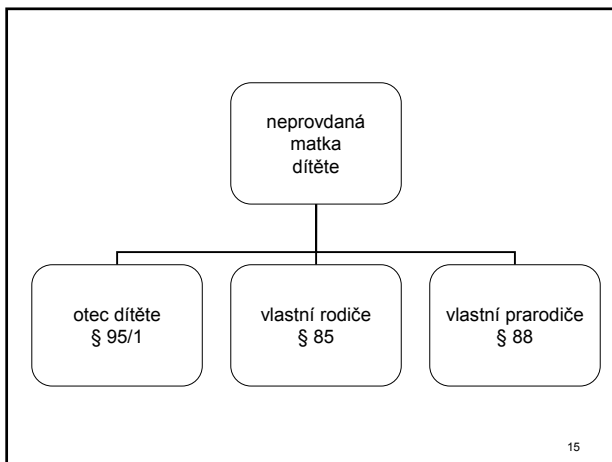
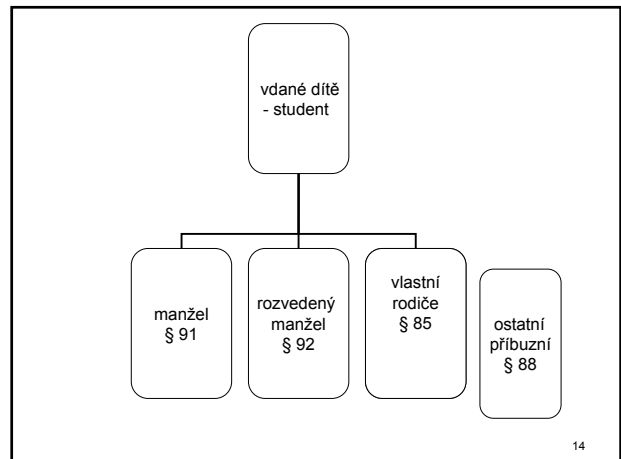
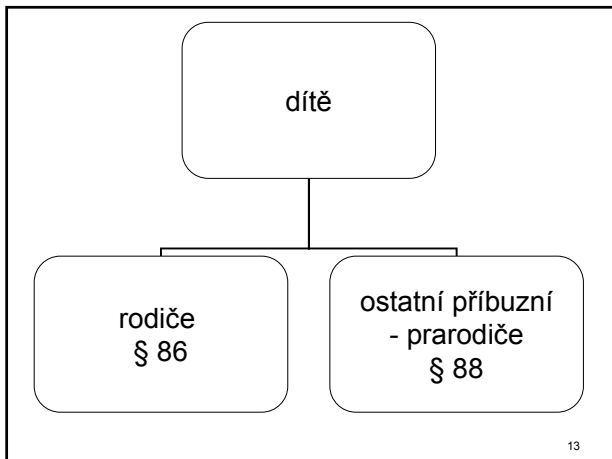
KONKURENCE jednotlivých druhů výživného

- řeší výslovně zákon
- systematický výklad
- judikatura

11

12

ROZSAH

- zákon nezná objektivizaci výživného
- výživné nemá spotřební charakter

- možnosti, schopnosti a majetkové poměry povinného – § 96/1: potencialita
- a
- odůvodněné potřeby oprávněného - zpravidla stav odkázanosti na výživu

16

- **STEJNÁ ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ**
- **SLUŠNÁ VÝŽIVA**
- **PŘIMĚŘENÁ VÝŽIVA**
- **NUTNÁ VÝŽIVA**

17

VZNIK

- se vznikem rodinného statusu
  - ze zákona
- dobrovolnost plnění
- není-li plněno dobrovolně:
  - žaloba
  - nezletilí: návrh i ex offa

18

SPLATNOST

- zejména pravidelné měsíční platby - § 97
- lze i naturálně – osobní péče a poskytování bydlení
- výjimky:
  - jednorázové platby
    - § 95/2
    - § 94/2
    - § 97/2 – tzv. tezaurace výživného

19

ZMĚNA POMĚRŮ

- *clausula rebus sic stantibus*
- § 99
- *snížení, zvýšení, zrušení soudem*

- *snížení nebo zrušení výživného u nezletilých dětí: spotřebované výživné se nevrací*

20

valorizace výživného

- legislativní návrhy z poloviny 90. let
- doposud nebyly přijaty

21

ZAPOČTENÍ

- znamená zánik závazku
- speciální úprava dle § 97/2 ZOR
- lze pouze dohodou stran
- nelze jednostranně dle ObčZ – sankce: absolutní neplatnost
- u nezletilých dětí nelze vůbec – sankce: absolutní neplatnost

22

ÚHRADA PLNĚNÍ ZA JINÉHO

- následný regres
- nejedná se o bezdůvodné obohacení dle ObčZ
- speciální úprava dle § 101 ZOR
  - např. předběžné opatření dle § 95/2

23

ZÁNİK

- absolutní:
  - se zánikem rodinněprávního vztahu
  - uzavřením manželství
  - uplynutím doby
- relativní:
  - pomine-li stav odkázanosti na výživu
    - dítě je přechodně schopné se samo živit
  - podstatná změna poměrů
    - ztráta zaměstnání, nemoc, soc. potřebnost, podnikatelské riziko

24